

Erstatningsformer og beslutningsgrundlag

Anerkendelse

Når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal tage stilling til, om en lidelse kan anerkendes som en arbejdsskade, så er perspektivet retrospektivt.

Der skal tages stilling til, om pgl. har været ude for en arbejdsulykke eller om pgl. i en arbejdsmæssig sammenhæng har været udsat for påvirkninger, der lever op til de krav for anerkendelse, der er opstillet på erhvervssygdomsfortegnelsen for den givne diagnose.

Der skal tages stilling til anerkendelse, før der kan tages stilling til erstatning, for det er anerkendelsen, der åbner for erstatningsmulighederne.

Årsagssammenhæng

Erstatning og godtgørelse fastsættes på grundlag af arbejdsskadens følger og kan derfor nedsættes eller helt bortfalde, hvis den tilskadekomnes aktuelle lægelige eller sociale situation ikke udelukkende kan henføres til arbejdsskaden.

Formodningsregel

Et påvist tab af erhvervsevne, et varigt mén eller en persons død anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler herimod. Det er Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der har bevisbyrden.

Erstatningsformer

Ydelserne efter lov om arbejdsskadesikring:

- 1) Betaling af udgifter til sygebehandling, optræning og hjælpemidler m.m., jf. § 15
- 2) Erstatning for tab af erhvervsevne, jf. § 17 og § 17 a
- 3) Godtgørelse for varigt mén, jf. § 18
- 4) Overgangsbeløb ved dødsfald, jf. § 19
- 5) Erstatning for tab af forsørger, jf. § 20-22
- 6) Godtgørelse til efterladte, jf. § 23

Alle ydelser efter denne lov kan kun komme til udbetaling, hvis anmeldelsen bliver anerkendt. Opstillingen af erstatningsformerne er udtømmende.

Der kan efter lov om arbejdsskadesikring ikke ydes erstatning for:

- 1) Svie og smerte,
- 2) tabt arbejdsfortjeneste,
- 3) ødelagte ting, f.eks. tøj.

Hvis der er én, der er ansvarlig for skaden, (fx. en arbejdsgiver, der har overtrådt arbejdsmiljølovgivningen), så kan den tilskadekomne overfor arbejdsgiveren rejse erstatningskrav efter lov om erstatningsansvar, et civil retssøgsmål. Det kan Arbejdsmedicinsk Klinik ikke hjælpe til med. Det vil typisk ske med hjælp fra den skadedes fagforening, idet der kan blive behov for advokatbistand.

Kort om de enkelte erstatningsformer

Betaling af udgifter til sygebehandling, optræning og hjælpemidler m.m

Under sagens behandling kan udgifter til sygebehandling eller optræning betales, hvis det er nødvendigt for at opnå bedst mulig helbredelse, når udgifterne ikke kan afholdes efter lov om offentlig sygesikring eller som led i behandlingen på offentligt sygehus. Optræningen skal foretages som efterbehandling under lægelig kontrol i umiddelbar tilknytning til sygebehandlingen.

Under sagens behandling kan udgifter til anskaffelse af proteser, briller og lignende hjælpemidler samt kørestole betales, når det er nødvendigt for at sikre sygebehandlingens eller genoptræningens resultater, for at formindske arbejdsskadens følger eller for nøjere at kunne bestemme omfanget af erhvervsevnetabet og graden af varigt mén.

Erstatning for fremtidige udgifter til helbredelse, optræning og hjælpemidler som følge af arbejdsskaden fastsættes til et engangsbeløb. Ved permanente udgifter udbetales et engangsbeløb, der beregnes på baggrund af den forventede, gennemsnitlige årlige udgift ganget med en kapitaliseringsfaktor, der afhænger af tilskadekomnes køn og alder.

Erstatning for tab af erhvervsevne

Hvis arbejdsskaden har nedsat tilskadekomnes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, har den pågældende ret til erstatning for tab af erhvervsevne. Der ydes ikke erstatning, hvis tabet af erhvervsevne er mindre end 15 pct.

Ved bedømmelsen af tabet af erhvervsevne tages der hensyn til tilskadekomnes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og optræning.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan træffe en midlertidig afgørelse om erstatning for erhvervsevnetab, hvis den erhvervsmæssige situation ikke er afklaret, fx hvis pgl. er under uddannelse.

Godtgørelse for varigt mén

Hvis en arbejdsskade påført tilskadekomne varigt mén, dvs. helbredsgener af blivende karakter, så har den pågældende ret til godtgørelse, hvis méngraden fastsættes til mindst 5 pct.

Méngraden fastsættes på grundlag af skadens medicinske art og omfang og under hensyn til de ulemper i tilskadekomnes personlige livsførelse, som arbejdsskaden har forvoldt.

Godtgørelsen udbetales som en engangsydelse, der som udgangspunkt er på 9.395 kr. pr. procentpoint (2021-sats).

Denne sats bliver reduceret pga. alder, fra 100%-sats som 39-årig til 60%-sats som 69-årig. Derefter bliver den ikke yderligere reduceret.

Overgangsbeløb ved dødsfald

Hvis en arbejdsskade har medført døden, så har den efterladte ægtefælle ret til et overgangsbeløb på 177.000 kr. (2021-sats), hvis ægteskabet var indgået før arbejdsskadens indtræden og samlivet bestod på tidspunktet for tilskadekomnes død.

Hvis ægteskabet blev indgået efter arbejdsskadens indtræden, har den efterladte ægtefælle krav på samme overgangsbeløb, hvis ægteskabet på tidspunktet for tilskadekomnes død havde bestået de sidste 2 år, og ægtefællerne levede sammen på tidspunktet for tilskadekomnes død.

Overgangsbeløbet tilkommer endvidere en efterladt, som før arbejdsskadens indtræden levede sammen med tilskadekomne i et ægteskabslignende forhold, hvis samlivet på tidspunktet for dødens indtræden havde bestået de sidste 2 år.

Hvis afdøde ikke efterlader sig nogen, der er berettiget til overgangsbeløb, jf. ovenfor, så kan overgangsbeløbet tilkendes en anden efterladt person, når særlige omstændigheder taler derfor.

Erstatning for tab af forsørger

Den, der er berettiget til overgangsbetøbet, og som ved tilskadekomnes død har mistet en forsørger, eller som ved dødsfaldet på anden måde har fået sine forsørgelsesmæssige forhold forringet, har ret til erstatning herfor. Erstatningen fastsættes under hensyn til forsørgelsens omfang og den efterlades muligheder for at forsørge sig selv, når alder, helbredsstand, uddannelse, beskæftigelse samt forsørgerforhold og økonomiske forhold tages i betragtning.

Erstatningen ydes i form af en tidsbestemt løbende ydelse, som årligt udgør 30 pct. af afdødes årsløn. Perioden kan højst fastsættes til 10 år.

Hvis den afdøde efterlader sig børn, som den pågældende havde forsørgelsespligt over, så har barnet ret til en udbetaling indtil det fyldte 18. år. Perioden kan under uddannelse forlænges til det fyldte 21. år.

Godtgørelse til efterladte

Hvis dødsfaldet er forvoldt forsættligt eller ved grov uagtsomhed, kan der tilkendes en særlig godtgørelse til de efterladte, der stod afdøde særligt nær.

Ved vurderingen af, om der skal betales godtgørelse og ved fastsættelsen af godtgørelsens størrelse, skal der lægges særlig vægt på karakteren af skadevolderens handling og på den lidelse eller krænkelse, som må antages at være påført den eller de efterladte.

Det kan eksempelvis være, hvis afdøde har været udsat for fysiske eller seksuelle krænkelse eller mishandlinger i forbindelse med dødsfaldet, hvis døden har været pinefuld, hvis de nære pårørende var til stede, eller hvis de ankom umiddelbart efter.

Bestemmelsen er indført for at sikre, at den praksis, der gælder inden for erstatningsansvarsloven (voldsoffererstatningsloven), også kan anvendes i arbejdsskadesager.

Kort om beslutningsgrundlag for anerkendelse og erstatningsformer

Beslutning	Beslutningsgrundlag
Anerkendelse	Arbejdsulykke: Oplysninger om hændelsesforløbet. Erhvervs sygdom: Oplysninger om belastning i arbejdsmæssig sammenhæng. F.eks. ved lænderyglidelse, daglig løftemængde, vægt af enkeltløft og belastningsperiode.
Behandlingsudgifter	Kvitteringer for faktisk afholdte udgifter til medicin, fysioterapi og lign.
Godtgørelse for varigt mén	Lægelige oplysninger om blivende helbredsgener i form af f.eks. smerter, bevægeindskrænkning m.m.
Erstatning for tab af erhvervsevne	- Lønsedler til belønning af aktuel indtægt og indtægten det sidste år forud for arbejdsskaden. - Sociale oplysninger om uddannelse, revalidering, fleksjob, førtidspension.
Overgangsbetøb ved dødsfald	Arbejdsskaden har forårsaget dødsfaldet og der er en efterladt ægtefælle, samlever eller en anden efterladt person.

Erstatning for tab af forsørger	Efterladte er berettiget til overgangsbeløbet og har ved tilskadekomnes død mistet en forsørger, eller har på anden måde fået forringet sine forsørgelsesmæssige forhold.
Godtgørelse til efterladte	Dødsfaldet er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og de pårørende må antages at være udsat for en psykisk lidelse og/eller krænkelse på grund af denne adfærd.

Referencer: Bekendtgørelse af lov om arbejdsskadesikring. Nr. 376 af 31/03/2020
Vejledning om erstatning ved dødsfald, Nr. 9123 af 01/01/2005
Bekendtgørelse af Erhvervssygdomsfortegnelsen nr. 1064 af 29/06/2020

Forfatter: Socialrådgiver Hugo Knudsen

Dato: 11. august 2021

Review Ole Carstensen, overlæge Arbejdsmedicin, Regionshospitalet Herning

Revideres: 11. august 2023
